

PSİKOLOJİK HARP İSTİHBARATI

Oğuz KALELIOĞLU*

Even though psychological intelligence warfare and psychological intelligence operation are similar concepts, they bear different characteristics. In his essay, the author points out the difference between these two concepts, he examlines both of them with examples.

GENEL:

Istihbaratın önemli bir bölümünü teşkil eden psikolojik harp istihbaratı psikolojik harp de kullanılmak için elde edilir.

Ülkemizde stratejik istihbarat üretimi ve kullanılması yeterli seviyede bilinmekle beraber ne yazık ki; psikolojik harp konusu gibi, psikolojik harp istihbaratı da hem yeterince bilinmemekte hem de gereken önem verilmemektedir.

Bu durum aslında milli bir zafiyettir.

Diğer yandan Türkiye'yi hedef ülke olarak ele alan ülkeler ve onların psikolojik harp teşkilatları Türkiye ile ilgili kapsamlı çalışmalar yapmakta ve ülkemiz hakkında psikolojik harp istihbaratı elde etmektedirler.

TANIM:

Psikolojik harp istihbaratını; **“Bir devletin diğer devlet üzerinde milli menfaatlerini gerçekleştirmek üzere uyguladığı psikolojik harpte kullanacağı her alandaki (siyasî, askerî, ekonomik, sosyal, ideolojik, teknolojik vd.) zafiyetlerinin ve hassasiyetlerinin sistematik bir tarzda tespiti, tasnifi, yorumlanması ve istihbarat haline getirilmesi”** şeklinde tarif edebiliriz.

* Kur.Kd.Alb.(E.) Genelkurmay Psikolojik Harekat Dairesinin kurucusu ve ilk Daire Başkanı
Avrasya Dosyası, İstihbarat Özel, Yaz 2002, Cilt: 8, Sayı: 2, s. 100-108.

Psikolojik Harp İstihbaratı Örneği:

1976 yılında Yunanistan'da bir kitap hazırlandı. Bu kitabın ismi "Ellada Sipna" (Yunanistan Uyan) Yazarı ise Andreas Dendrinos idi. Bir psikolojik harp istihbarat uzmanı olan yazar kitabında daha 1976 yıllarında diyor ki: "Türkiye Yunanistan'ın en önemli ve en temel düşmanıdır. Türkiye'nin aleyhine olan her şey desteklenmelidir.

Türkiye'yi parçalamak ve yok etmek Yunanistan'ın milli hedefidir. Ancak; Türkiye; silahlı kuvvetleri başta olmak üzere birçok yönden Yunanistan'dan üstündür. Bu hedefe sıcak bir savaşla ulaşamayız. Türkiye'nin psikolojik hassasiyetleri vardır.

Bunlar kullanılarak Türkiye zayıf düşürülmeli, hatta parçalanmalıdır.

Bu hassasiyetler;

1. Türkiye'de Kürt sorunu vardır, bu hassasiyet kullanılmalıdır.
2. Radikal dinci guruplar vardır. Türkiye'deki dini konular hassasiyet ihtiva eder. Bu konu kullanılmalıdır.
3. Türkiye'de mezhep ihtilafı önemli bir hassasiyettir. Alevi-sünni ihtilafı kullanılmalıdır.
4. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal hassasiyetleri vardır.
5. 1915 yılındaki Ermeni katliamı bir hassasiyettir. Bu konu kullanılmalıdır."

Yazar, Andreas DENDRINOS, kitabında;

Türkiye'nin zayıf düşürülmesi ve parçalanması için Kürtçü-bölücü örgütlerin nasıl destekleneceğini, Ortadoğu'da Suriye'nin, Avrupa'da İngiltere, Almanya ve Fransa'nın Türkiye aleyhine nasıl kullanılacağını detaylı olarak ortaya koymuştur.

Adı geçen kitap 1983 yılında Başbakan Andreas PAPANDREU

- c. Araştırma ve inceleme raporları,
- d. İstihbarat raporları,
- e. Düşmandan ele geçirilen belgeler,
- I. Resmi belgeler: Planlar, haritalar, emirler, el kitapları,
- II. Özel belgeler: Belgeler, kişisel mektuplar, not defterleri,
- e. Biyografik istihbarat bilgileridir.

2. İnsan kaynakları:

- a. Savaş esirleri,
- b. Mülteciler,
- c. Sivil yöneticiler,
- d. O bölgede uzun süre hizmet gören sivil polisler.

PH İstihbaratı stratejik istihbarat istihbaratı gibi aynı metotlarla elde edilir.

Psikolojik harp istihbaratı, uzun bir çalışma ile özellikle hedef ülke hakkında yayınlanan bütün yayınları incelenerek elde edilen bir istihbarattır.

Bu konuda yetişmiş elemanlar çeşitli kimliklerle o ülkeye gelirler ve yıllarca o ülke hakkında her alandaki hassasiyetleri tespit ederler.

Psikolojik harp istihbaratının temel dokümanı "temel incelemedir"

Temel inceleme;

Stratejik istihbarat konularının tümünden (siyasi, askerî, coğrafi, ulaştırma, ekonomik, ilmi ve teknik, sosyolojik, biyografik...) hassasiyetleri detaylı şekilde incelenmek üzere ihtiva eden bir dokümandır. Ekleri fotoğraf ve ses albümleridir.

Yani hedef ülkenin sosyal yapısının detaylı fotoğraf ve film arşivleri günlük konuşmalar, müzik ve çeşitli sesleri arşivlenmiştir. Ülkemize turist olarak gelen bazı yabancıların bıkmadan hiç ilgisi olmayan kişi ve olayları yüzlerce ve binlerce film harcıyarak çekmeleri ve itina ile ülkelerine götürmelerinin sebebi ülkemiz hakkında yaptıkları temel incelemenin fotoğraf ve ses albümünü tamamlama gayretlerinden başka bir şey değildir. Kamuoyunda yaygın bir görüş; "Bizim bazı orijinalliklerimiz ve tabii yanlarımız, yabancılara çok ilginç gelmektedir. Bu yüzden ilgileniyorlar ve çok resim çekiyorlar" şeklindedir.

ve hazırlık öngörülür. 1941 yılında Fransa'ya taarruz planlanmaktadır. Ancak bu arada elde edilen psikolojik hareket istihbaratı hareketin 1 yıl öne alınmasını ve 1940 yılında Fransa'ya taarruz edilmesini ve Fransız Ordusunun en zayıf şekilde yakalanmasını sağlar.

O olay şudur; II. Dünya Savaşı'ndan önce Almanya'dan Fransa'ya istihbarat ve psikolojik hareket istihbaratçısı olarak 15.000 kişi turist görüntüsü ile gelmiştir. Fransızlar turist artışına sevinmekte, alacakları döviz düşünmektedirler.

İstihbaratçılar Fransa'nın kritik arazilerini yol, köprü, menfez, boğaz, geçit ve elektrik santrallerini tespit edip fotoğraflarını çekerken, Psikolojik Harekat İstihbaratçıları da Fransa'nın her alandaki hassasiyetlerini tespit etmekteydiler.

Bir uzman psikolojik hareket istihbaratçısı, Paris'te Eyfel Kulesi civarında Le Monde gazetesini okurken önünde duran taksiden bir Fransız generali iniyor ve ücret konusunda anlayamadığı taksi şoförü ile münakaşa ediyor ve taksi şoförü generalin arkasından küfür ediyor. Bu olayı kayıt eden Alman psikolojik hareket uzmanı, mesajını Psikolojik Harekat İstihbarat Merkezine çekiyor.

Alman Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı ve Psikolojik Harekat Başkanlığı olağan üstü bir toplantı yapıyor.

Değerlendirme şöyledir;

"Bir ordu mensubu ve bir general normalde halkından saygı görür. Eğer taksi şoförü sokakta generalin arkasından küfrediyorsa halk ordusunu sevmiyordur ve ordunun morali bozuktur. Fransız ordusu toparlanmadan kendini halkına sevdirmesine zaman bırakmadan Fransa'ya taarruz edilmelidir."

Gerçekten, Fransa Alman hududu boyunca uzanan ve 30 milyon Franka mal olan meşhur Majino hattını yapmış ve modern Fransız topçusunu beton ve çelik mevzilere yerleştirmişti. Ancak Fransız ordusunda sabah içtimasında bölük komutanının arkasından asker nanik yapıyor ve halk ordusunu sevmiyordu.

Bu sevgisizlik, Alman psikolojik hareket ajanlarının da etkisiyle nefrete dönüştürülmüş, Fransız mühimmat fabrikalarındaki topçu mermilerinin sevk çapı, birkaç milimetre büyük imal edilmişti. Alman taarruzu başladığı zaman Majino hattındaki Fransız topçusunun mermileri namlulara girmiyor ve bazı Fransız subayları top başında tabancalarını şakaklarına dayayarak intihar ediyorlardı.

Gerçekten Fransız halkı o dönemde ordusunu sevmiyordu ve ordu

mensupları da bu durumu hissederek kendilerini sevmeyen bir halk için savaşa karşı isteksizlik gibi ciddi bir zafiyet içinde bulunuyordu.

Bu hassasiyeti bir olayla tespit eden Alman psikolojik harp teşkilatı, elde ettiği hassasiyet haberini doğru yorumlayarak psikolojik hareket istihbaratı haline getirmiş, elde ettiği psikolojik hareket istihbaratını yerinde ve zamanında kullanarak ve Fransız ordusunu, bu hassasiyetini gidermeden taarruz ederek 1 hafta içinde imhaya sürüklemiştir.

Örnek-2:

1985 yılında, Tunceli Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığından aldığı bir bilgiyi hareket merkezine çekiyordu. Mesajda; "Tunceli'de, PKK terör örgüt elemanlarının koç ve koyun başlı mezar taşlarını tahrip ettikleri" belirtiliyordu.

Harekat merkezinde görevli asker ve sivil istihbarat personeli: "Terör insanları hedef almış, taşlarla mı uğraşacağız, kayda değer olmayan bir konu" diye kenara koymuşlardı. Ancak olaya psikolojik hareket istihbaratı gözlüğü ile bakıldığında farklı anlamlar taşıdığı görülebiliyordu.

Koç başı ve koyun başı, Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türk devletlerinin milliyet sembolleriydi. Tunceli'de Kürtçülük propagandası yapan ve bir Kürt tarihi uydurmak isteyen PKK terör örgütü Tuncelili vatandaşlarımızın dedelerinin menşeyini ve Türklüğünü ispat eden bu sembolü ortadan kaldırmak istiyor ve mezar taşlarını bunun için tahrip ediyordu.

Konu bu açıdan ele alınmış, tahripleri önlenmiş, İçişleri Bakanlığı tarafından koç ve koyun baş motifli mezar taşları ve diğer tarihi eserlerin albümleri hazırlanmış, envanteri çıkarılmış, tarihçiler ve diğer bilim adamları tarafından bu konuda eserler yayınlanarak terör örgütünün yaptığı propaganda önlenmiştir.

Bu örnek incelendiğinde: Görülür ki; Yunanistan'ın Türkiye'ye karşı yürüttüğü psikolojik harpte Yunanistan'ın kendi milli hedefi doğrultusunda bir malzeme olarak kullandığı PKK terör örgütünün, psikolojik hassasiyeti bölge halkının atalarının tarihten gelen Türklük simgeleri ile Türk asıllı olduğunun ispatıdır.

Terör örgütünün bu tarihten gelen Türklük sembollerini ortadan kaldırarak siyasi ve psiko-sosyal alanda bir psikolojik hareket operasyonu yapmak istemiş, ancak bu konuda psikolojik hareket istihbaratı elde edilerek karşı tedbir alınmıştır.

Örnek-3:

1987 yılında Yunanistan her zaman yaptığı gibi Lozan Antlaşmasını ihlal ederek Ege Adalarına yığınak yapıyordu. Aylardan mayıs ayı idi. Fakat o yıl kış çok sert geçiyordu. Mayıs ayında sobalar ve kaloriferler yanıyor. Sakız adasındaki otellerde bulunan turistler için, Yunanistan bir gemi kalorifer yakıtı "fuel-oil" göndermiştir. Sakız adasındaki Tuğay komutanı Piyade Albay garnizon birliklerinin yakıtı yok diye, gelen bir gemi yakıtı el koymuş tuğay mutfaklarında ve kışla kaloriferlerinde yaktırmıştı.

Üşüyen turistler rezervasyonlarını iptal ettirmişler ve Sakız adasını terk etmişlerdi.

Sakız adasındaki turistik otel sahipleri ve otellerde çalışanlar başta olmak üzere, bütün ada halkı ellerinde "Sakız adasında Yunan askerî istemiyoruz", "Kıbrıs'a gittiniz de ne oldu, adanın yarısını Türkler aldı" "Biz Türklerle dostuz, sizi burada istemiyoruz" şeklinde pankartları olduğu halde kışlanın tel örgülerine dayanmışlar ve Yunan tuğayını protesto etmişlerdir.

Yunan silâhlı kuvvetleriyle ada halkının arasındaki bu önemli hassasiyet tam bir psikolojik hareket istihbaratı olup, klâsik istihbaratçılar tarafından değerlendirilememiş ve vaktinde ilgililere verilememiştir.

Askerî istihbaratçı adadaki piyade tüfeğinin artışını dikkate alır, onu kaydeder ve envanterine dahil eder. Ancak eğer bu konuda bir eğitimi yoksa toptan tüfekten çok daha mühim olan böyle bir haberi değerlendiremez ve kullanıcıya gönderemez.

Psikolojik harp istihbaratçısı normal istihbaratçıya göre daha fazla uzmanlaşmış olmalıdır.

Psikolojik Harp İstihbaratı devamlı bir faaliyet olup toplanır, tasnif edilir ve zamanı gelince kullanmak üzere saklanır. Devamlı güncelleştirilir. Psikolojik Harekat İstihbaratı ise; muharebede kullanılan taktik istihbarat gibi carî bilgileri ve yürütülen hareketle ilgili ihtiyaç duyulan istihbarattır. Temin edildiğinde vaktinde kullanılmazsa güncelliği kalmaz ve bir kıymet ifade etmez.

SONUÇ OLARAK:

Psikolojik harp ve psikolojik hareket istihbaratçılığı uzmanlık isteyen önemli bir hizmet alanıdır.

Hazarda ve seferde aralıksız devam eden bir faaliyettir.

Dünyanın bütün gelişmiş ülkeleri bu konuda önemli harcamalar yaparak teşkilatlar kurmuşlar ve uzman elemanlar yetiştirmişlerdir.

Ülkemizde de bu konuda daha kapsamlı çalışmaların yapılması kaçınılmazdır.

KAYNAKLAR:

1. ST 33-5 Psikolojik Harekat Teknik ve Yöntemleri
2. FM 33-1 Psychological Operations
3. Genelkurmay Başkanlığı Yayınları
4. ABD Psikolojik Harekat Kurs Notları
5. İngiltere Kraliyet Akademisi Psikolojik Harekat Kursu Yayınları
6. Almanya Psikolojik Harp Kursu Yayınları
7. NATO Psikolojik Harp Seminerleri Dokümanları